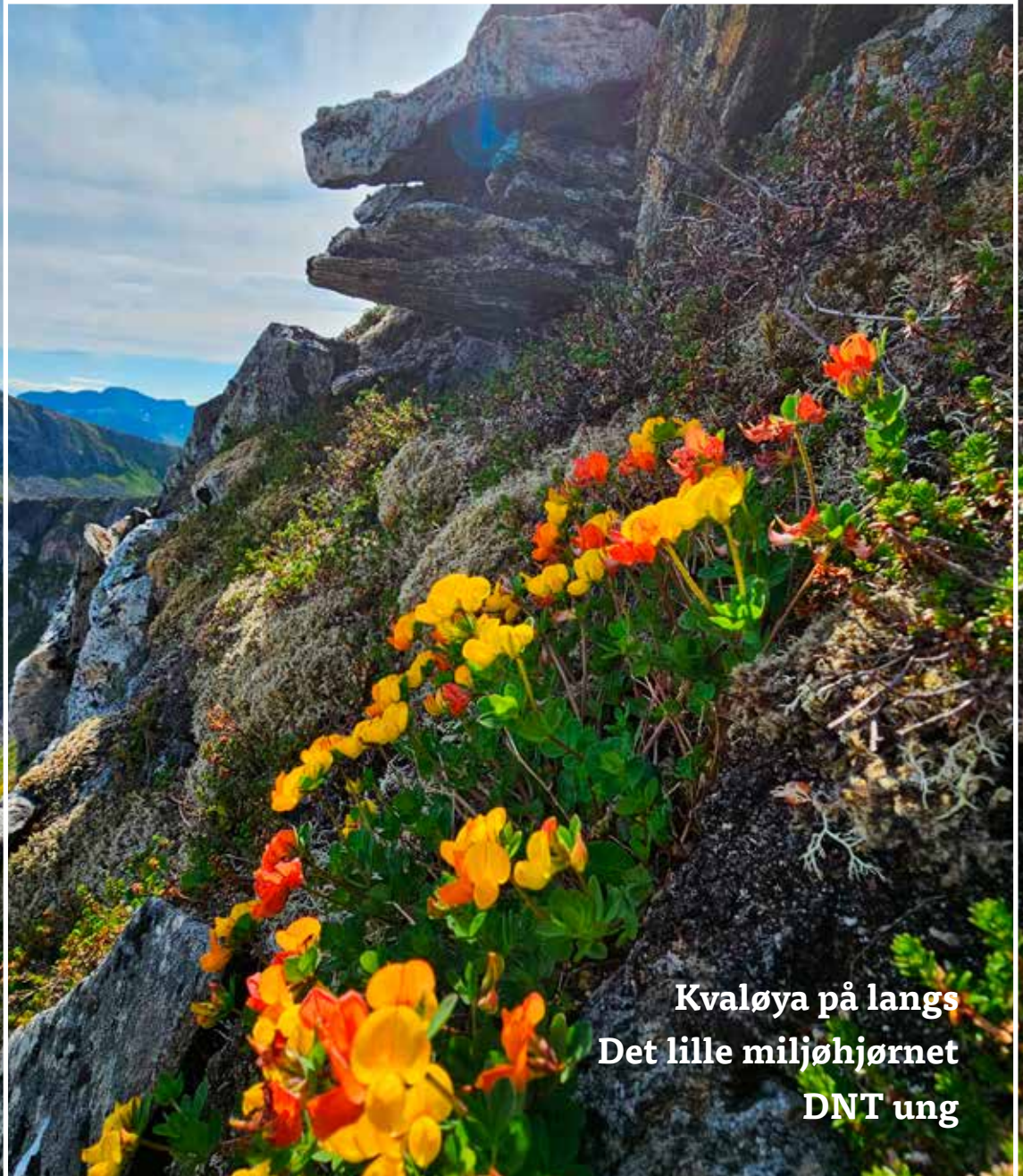

Fjellvåken

Medlemsavis for Troms Turlag • nr. 2 - 2025 - 47. årgang

Kvaløya på langs
Det lille miljøhjørnet
DNT ung

Naturopplevelser for livet

Troms Turlag

Alt skal bli bra

Det var budskapet, gjerne sammen med en regnbue, på utallige vinduer, tegninger og plakater over det ganske land i årene 2020-2022. År vi nylig har lagt bak oss, men merkelig nok nesten har glemt. En tid med restriksjoner, med regler, påbud og anbefalinger de fleste av oss lydig fulgte siden vi fikk høre at det tjente fellesskapet. Vi stolte på lederne våre, på myndighetene, at de ville oss det beste. De hadde vår tillit.

Tillit

Et lite ord, med en vesentlig større betydning. Hvordan defineres tillit? På individnivå er tillit «en forventning om at andre vil oppføre seg positivt og ærlig, selv om man ikke kan vite eller kontrollere det.» Tillit er følelsen av at andres godhet, ærlighet og dyktighet er til å stole på. Det norske akademis ordbok (NAOB) gir en rekke eksempler på bruken av ordet tillit, blant annet

- ◊ ha tillit til noen
- ◊ vekke tillit
- ◊ gjensidig tillit
- ◊ miste tilliten til noen
- ◊ misbruke noens tillit
- ◊ takk for tilliten!

Selv har jeg for ikke lenge siden takket for tilliten turlagets medlemmer har til meg, i tro på at jeg kan bli en brukelig leder for

laget. Jeg lover å prøve å vise meg tilliten verdig.

Troms turlag og resten av DNT-familien vekker stort sett befolkningens tillit ved arbeidet vi utfører gjennom å legge til rette for friluftsliv for alle. Et enkelt, aktivt, trygt og miljøvennlig friluftsliv med et bærekraftig hyttesystem som bygger på gjensidig tillit. Tillit til at alle som bruker hyttene våre behandler dem som om de skulle være deres private. At folk betaler for oppholdet og etterlater hyttene i bedre stand enn de fant dem. Noe annet vil være å misbruke tilliten turlaget viser brukerne.

Friluftslivets år

I år er det friluftslivets år. Vi ønsker alle velkommen ut i naturen! Ut for å bevege seg, for å se og oppleve nye steder, kjenne gleden over å puste inn frisk luft, kjenne sol og regn

og vind på kroppen, ha øye for alt som lever i naturen, møte nye mennesker og ganske enkelt kjenne gleden over å være til.

Alt skal bli bra. Ja, mon det? Når vi ser rundt oss, det litt større bildet, så synes det ganske mørkt. Alvorlige klimaendringer, krig, løgn og falske nyheter fra sentrale stat-ledere, sultkatastrofer, kutt i bistand, økende maktovergrep, tollmurer og trusselvilde. Kan vi i det hele tatt håpe på at slagordet jeg startet med har noe for seg?

Kanskje ligger det heller snublende nær å miste håpet. Hver gang jeg selv føler at pessimisme og håpløshet er i ferd med å ta over tankene mine, går jeg til Jan Eriks Volds Nyttårsdikt (Nærmest reprise) og henter fram punchlinen i diktet: «Det er håpløst, og vi gir oss ikke».

Håp

Håp er en aktiv tilstand, det er å investere energi i noe du tror på og er motivert for å gjøre. Som for eksempel i turlaget, der vi jobber sammen for ting vi tror på: At naturen er vårt eksistensgrunnlag, at et

enkelt friluftsliv som setter minimalt med spor etter seg har en verdi i seg selv og at ved å legge til rette, spre kunnskap og invitere til dugnad og felleskap bidrar vi til folkehelse og gode liv. Noen har beskrevet naturen og naturopplevelser som et vitamin N, og forskningen er klar på at naturen gir oss en rekke positive helseeffekter gjennom kontakt med naturen. I en rapport fra Miljøverndepartementet om økonomisk verdsetting av godene naturen gir oss, konkluderer de med at det ikke er mulig å sette verdi i kroner og øre på alle godene, som for eksempel naturopplevelser. Derfor jobber turlaget uførtroddent videre, til tross for skuffelse over hyttegjester som ikke betaler eller rydder etter seg, og til tross for enkelte som motarbeider oss. Gjennom frivillig innsats på ulike områder håper vi turlaget kan bidra til å tenne en gnist hos folk flest, for friluftsliv, for felleskap, for håp.

Kjersti Bakken, styreleder

Fra Redaksjonen

Hilsen fra Fjellvåkenredaksjonen v/Fin

*Vi skal ikkje sova bort sumarnatta;
ho er for ljøs til det –
Då skal vi vandra i saman ute
under dei lauvtunge tre.*

Når dette heftet lander i postkassa di, kan vi være sikre på at vi er på vei mot den lyse årstida – sommeren. Og slik som Aslaug Låstad Lygre skrev, skal vi ikke sove bort denne tida. Derimot er sommeren tida der vi kan gå kveldsturer i strålende sol, nyte middagen ute, bade i sjøen, sove i telt eller ta oss en liten nærtur i skogen bak huset. Uten tvil er det mange muligheter for fantastiske friluftsopplevelser. Opplevelser som ofte blir spesielt gode når man har dem i lag med andre. Spør derfor gjerne en venn eller bekjent når du skal ut på sommerens neste eventyr. Uansett om vennen er en erfaren eller uerfaren turgåer, vil det helt sikkert bli

en fin vandring (eller annen aktivitet). Og selv om det nok ikke er så mange løvtunge trær å vandre under her i nord, antar jeg at også tett bjørkekratt noen ganger kan skape en lignende stemning. Vi får bare prøve det.

Vi her i redaksjonen gleder oss i hvert fall til mange turer på barmark der vi vil fylle våre vitamin D-lagre og samle ny inspirasjon til neste Fjellvåken. Men før vi spaserer ut i sommernatta, overrekker vi altså dette heftet til dere med håp om at det også inspirerer dere. Igjen har det blitt en liten blomsterbukett av varierte innlegg som innleder sommeren og som forhåpentligvis vekker både reise- og skrive lyst hos dere. Vi ser nemlig alltid fram til å ta imot nye artikler fra dere til neste hefte som kommer i februar 2026.

Med dette sagt gjenstår det egentlig bare å ønske dere god lesing, god sommer og, ikke minst, god tur!

Kvaløya på langs

Fra nordligste til sydligste punkt på beina

«Kvaløya på langs» ble et turprosjekt og et mål jeg ønsket å gjennomføre, spesielt etter en operasjon i 2013. Jeg har tidligere vandret en god del i «fjellstrøka innafør», hovedsakelig i Indre Troms og innom alle turisthyttene fra Nordreisa til Bjørkliden, samt noen titalls km i Finnmark.

Start- og slutt-posisjon.

Kvaløya (i Troms) er Norges 5. største øy på 737,02 m². I luftlinje er det 46 km fra nordligste til sørligste punkt. Utgått distanse er målt grovt på Norgeskart og mobil – aktuell distanse til fots er trolig noe lengre.

Målet var å kun gå i terreng, men noen elver ble for vanskelige å forsere (vannmasser eller bratte kløfter). Da ble 2-3 bilvei-brøer enklere å bruke. Etter broene var det korteste mulige vei tilbake til terreng og stolpe-

Oppstart på Seiholneset, nordligste punkt på Kvaløya.

gata jeg hadde lagt opp til fra Eidkjosen. Både kona Ingunn, datter Maria, svigersønn Trygve og barnebarn Olai bidro til transport, posisjonering og motivasjon!

Etappe 1 – Torsdag 10. september 2015

Min kone Ingunn kjørte meg til Kvaløyvågen. Startet posisjonering med å gå fra slutten av veien i Kvaløyvågen langs fjæra på nordøstsida av Vågsfjellet til Seilhola på nordspissen som var startpunktet. Så gikk jeg litt sørover før jeg svingte sørøst og gikk langs vestsiden av Vågsfjellet inn Kifjorden på en kronglete sti. Deretter klatret jeg opp til Storhaugen på 130 m og satte opp telt i skumringen. Det ble faktisk den eneste overnattingen på hele turen til Greipstad, resten ble bare dagsturer – både korte og lengre turer.

♦ Strekning tur 3,5 km, (+ posisjonering 5,2 km), akkumulert 3,5 km (8,7 km)

Etappe 2 – Fredag 11. september 2015

Sov litt dårlig på natta fordi jeg hadde slitt mye i gåingen dagen før og var øm i bein-

musklene, men startet forholdsvis tidlig. Gikk inn mot veien i Kvaløyvågen og fant ganske snart en god sti å gå på. Fulgte bilveien til den gamle kjerreveien over til Skulsfjord, en gammel ferdselsåre mellom bygdefolket i Skulsfjord og Kvaløyvågen. Tok av fra kjerrevegen før jeg kom helt ned til Skulsfjorden og gikk på østsiden av det lille fjellet Trehørningen og kom ned i Lyfjordalen til bilvegen via en hyttevei de siste par hundre meterne. Kona hentet meg.

◊ Strekning 11 km, akkumulert 14,5 km (19,7 km)

Etappe 3 – Lørdag 17. september 2016

Et år og 1 uke etter forrige tur, var jeg tilbake på startstedet (fjorårets stoppested) i Lyfjorddalen. Gikk langs bilvegen et stykke oppover dalen før jeg vant et vadested over Lyfjordelva. Startet en bratt oppstigning og litt klatring opp til Storefjellet i starten av Kalvedalen. Oppe på toppen så jeg rett inn i en geværmunning. En jeger hadde hørt raslinga i skråningen og trodde det var elg eller flaksende ryper, så jeg ba han om ikke å skyte. Så gikk jeg videre langs fjellaksla innover Kaldfjorden på vestsiden av Kjølén fram til Storbogtinden og Rødtinden. Herfra gikk jeg ned stien til Storelva hvor jeg ble plukket opp.

◊ Strekning 14 km, akkumulert 28,5 km (33,7 km)

Etappe 4 – Søndag 25. september 2016

Startet fra Storelva og gikk «søndagstur» til Eidkjosen og Kvaløy kirke. Litt gjennom terrenget på stier, og litt gjennom boligfelt. Gikk etterpå tilbake via gangveien til bilen på Storelva. Møtte på tidligere kollega og turkamerat rett før et gedigent høstløp gikk av stabelen langs fortauet.

◊ Strekning 2,7 km (+ posisjonering 3,1 km), akkumulert 31,2 km (39,5 km)

Etappe 5 – Søndag 09. oktober 2016

Etter å ha blitt kjørt dit, startet jeg fra Kvaløya kirke på Kaldfjordeidet (Eidkjosen) og gikk i hovedsak langs den nye stolpegata inn til Håkøybotn. Måtte gå nesten ned til veggen ved Uteng for å kunne gå skibrua over elva, men gikk opp igjen til stolpene. Ved Finnheia på nordsida av Grønnlibruna gikk jeg på sti en liten stund vestover, før jeg svingte ned mot Nordelva/Vollelva og gikk langs Hansmyra ned til Straumbukta skole

Bivuakk-teltet ryddet før avgang, første og eneste gang det ble brukt på turen.

Stolpegata mellom Skognes og Broxelva i mai - tungt og vått å gå utover langs Straumsfjorden.

hvor jeg ble hentet. I dette området bruker vi mye tid å være i på utflukt fra hytta.

◊ Strekning 15 km, akkumulert 46,2 km (54,5 km)

Etappe 6 – Lørdag 20. juli 2019

Etter nesten 3 års opphold fortsatte jeg på prosjektet. Start fra Straumsbukta skole etter transport, og etter å ha gått over vegbrua gikk jeg oppover innmark til stolpegata. Måtte ned til vegen igjen da jeg kom til Buktaelva for å komme meg over, men fortsatte videre langs stolpene, blant annet over anleggsveien opp til TV-linken. Avslutning litt sør for Skognes da jeg kom til den lokale elva som heter Storelva. Et sted som min kone og jeg har syklet til og fra hytta flere ganger. Hun hentet meg selvsagt der.

◊ Strekning 5 km, akkumulert 51,2 (59,5 km)

Etappe 7 – Lørdag 23. mai 2020

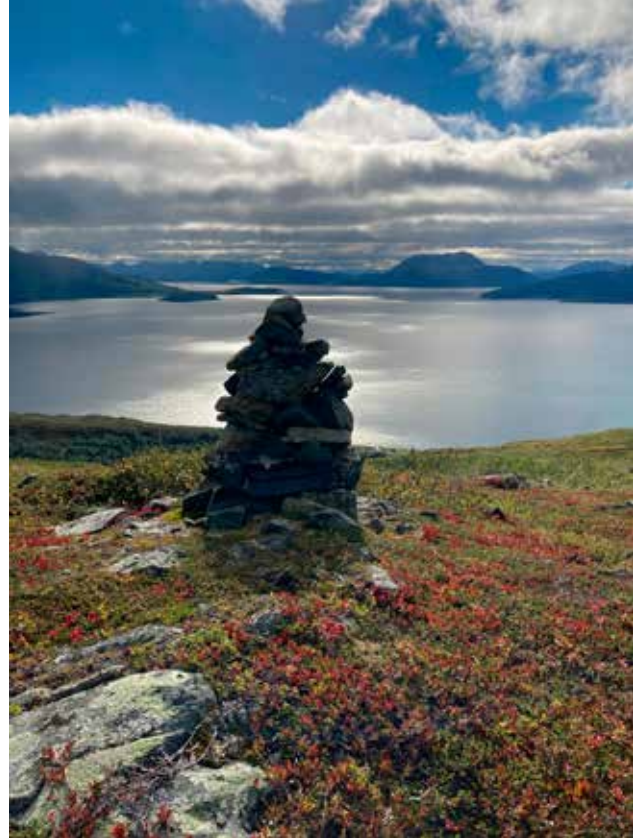
Midt i koronaen dro jeg ut til Storelva sør for Skognes og parkerte bilen for å gå til Brokselva i nordre del av Mjelde. Temmelig mye snø her og der å stavre seg gjennom, og vått i terrenget. Erfarte fort at mai er altfor tidlig å gå i terreng uten sti. Da jeg kom ned ringte jeg til min datter på hytta som skulle hente meg tilbake til bilen, og begynte å gå henne i møte.

◊ Strekning 2,9 km (posisjonering 1,1 km), akkumulert 54,1 km (63,5km)

Etappe 8 – Lørdag 3. oktober 2021

Kjørte til «sør»-Mjelde og fra gravlunden gikk jeg den 3.siste etappen og motsatt vei (nordøstover) til Brokselva og brua. Prøvde å følge stolpegata, men måtte ta en omvei et stykke på bilvegen for å unngå noen ungvoksne og litt hissige oksekalver som ble litt for mye interessert i mine bevegelser. På vei ned en gårdsvei til bilvegen møtte jeg en som kjente godt til min far (verden er mindre enn man tror). Tilbake på stolpegata gikk jeg så til Brokselva, og retur til bilen langs bilveien.

◊ Strekning 2,7 km (posisjonering 2,1), akkumulert 56,8 (68,3)

Vardested med utsikt innover Malangen.

Etappe 9 – Lørdag 3. september 2022

Kjørte tidlig ut til gravlunden på Mjelde (i år igjen), via hytta, og parkerte bilen. Min datter og hennes familie kjørte meg så til Bakkland hvor jeg startet nestsiste etappe som også gikk «baklengs» med sola i ansiktet. Gikk opp til stolpegata 1,5 km via sti og kjerrevei. For øvrig en gammel ferdselsåre som går i greit terreng og som ble brukt av bygdefolkene på Bakkland/Bakkejord og i Kattfjorden. Jeg tok av østover langs stolpe-rekka tilbake mot gravlunden på Mjelde. Det ble en fin tur.

◊ Strekning 5,0 km (posisjonering 2,0 km), akkumulert 61,8 (72,2 km)

Etappe 10 – Lørdag 16. september 2023

Så var det klart for siste etappe av gå-prosjektet «Kvaløya på langs». Så vidt innom parkeringsplassen på hytta hvor datter, svigersønn og barnebarn var klar til kjøring for å frakte meg fra Greipstad til Bakkland etter at jeg hadde parkert bilen. De fulgte

meg opp langs stien opp til stolpegata på nesten 200m, før jeg startet å gå sørøst-
over. 2 km opp til et rein-
gjerde jeg klatret over og et
stykke til før jeg endret ret-
ning fra stolpegata og ned
til en sti og etter hvert en
gårdsvei ned til neset på
Greipstad som utgjør det
sørligste punktet på Kvaløya
som jeg nådde kl 1525, 8 år
og 6 dager etter at jeg startet
i nord.

◊ Strekning 7 km (posisjo-
nering 1,7 km), akkumu-
lert minst 68,8 km (med
posisjonering 84,0 km)

Tekst og foto: Trond
Jakobsen

Trygve, Olai og Maria (svigersønn, barnebarn og datter) fulgte meg litt på siste strekk.

Avslutning nedenfor Rishaugen på Greipstad, Kvaløyas sørligste punkt.

To bestefedre på fjelltur med barnebarnet

Vårt barnebarn Cecilie kom og spurte om hun ikke kunne få være med på en ukestur i fjellet i Indre Troms. Selvfølgelig kunne hun det. Begge besteforeldrene (Svein Olaf Antonsen og Odd Magnus Heide Hansen) ble veldig begeistret for hennes spørsmål.

Året var 2010 og turen skulle gå til Rostadalen. Turfølgjet kunne ikke ta den vanlige vegen (bompengevegen) på høyresiden av elva, fordi det hadde gått et sørpeskred tidligere dette året som hadde ødelagt hengebrua over Rostaelva ved Likkamoen. Derfor måtte vi satse på «gammelvegen» fra Tverelvmo og innover dalen. Første delen gikk på en god skogsveg, men senere hadde skogen vokst og naturen hadde tatt området tilbake. Derfor ble det vanskeligere å treffe den gamle stien, men vi kom oss inn til Likkamoen litt ut på kvelden. På vegen hadde vi sett på høyløa som ble brukt som høylager for utmarksslåtta til gården Tverelvmo. Trioen fant en stor bjørneskit like før «gårdene» på Likkamoen. Som før sagt, vi startet sent på ettermiddagen fra Tverelvmo, så det ble litt ut på kvelden før vi kom fram. Vi bestemte oss for å overnatte på den fine, tørre Likkamo-sletta og slo opp teltet og lagde oss noe å spise. Skogen nedenfor Likkamoen var knust av sørpeskredet, og flere av vandringerne på hengebroen var ødelagt. Cecilie hentet vann i Rostaelva, og hun ble spurt om hun ikke var redd for bjørn, for vi hadde jo funnet bjørneskit like ved. Hun svarte at det hadde hun glemte.

Mens vi lå og koste oss ved bålet, hørte vi stemmer fra den andre siden av elva.

Gammelstien fra Tverelvmo.

Svein-Olaf og Cecilie.

Tanken gikk på at det var folk som ikke hadde hørt om skredet, og hadde kjørt inn til parkeringsplassen. Vi var sikre på at de måtte returnere. Men plutselig hørtes barnestemmer like under bakken, og opp kom det en gutt og ei jente. Vi lurte på hvor de kom fra. Da sa gutten at faren hadde gått ut

på vaierne og hentet et av elementene som var i orden. På det fraktet han hele familien over elva. Det ble spørsmål om gutten ikke hadde vært redd. Svaret var at han var ikke redd på egne vegne, men han hadde vært redd for søstra. Konklusjonen på det hele er at man ikke må være rådløs når man er på tur utenom alfarveg.

Dagen etter gikk vi innover mot Rostahyttene. Vi hadde pause ved Kilden og Trollelva og tok oss opp «Djebelbakken» og videre inn til TT-hyttene. Stien er god og lettgått fra Likkamoen til Rostahyttene. Her ble det overnatting. Neste etappe ble over Iselvbrua og videre innover til Moskanhytta. Også her er stien godt markert og lettgått. Her ved Moskanjavvre kunne vi slappe av, fiske og å tenke dagsturer rundt i dalen.

Neste dag ble turen lagt til Steinbua som ligger der elva fra Lervannet renner ut i Rostaelva. Dagsturvandringen hadde startet ved først å ta oss inn mot svenskegrensen retning Pältsa. Kursen ble så endret vestover ned mot Rostaelva. Nordkalottruta ble da benyttet helt til stien svingte ned mot Rostahyttene. Vi skulle imidlertid rett fram.

I steinbua fant Cecilie dikt i en plastboks som Gudrun Øvergård fra Tamokdalen hadde skrevet for mange år siden. Hun og en av sønnene brukte å ta en ukes ferie innover Rostadalen etter at slåtta var ferdig. Steinbua ble det faste botilbudet for dem.

Steinbua ble bygd av ishavsskipperne Johan- og Jens Olsen («Varg-Jens») fra Tamokdalen og for folk fra Tamokdalen. Tamokdalingene hadde nemlig fiskeretten til Lervannet. Når de skulle ta seg en fjelltur hit for å fiske, gjømt bygdas gutter seg, for de visste at dersom de ble tatt måtte de være med til fjells for å finne tørrvier og skerris til varme og matlaging.

Tilbake til Moskanhytta. For at fisken som vi fikk ikke skulle bli ødelagt, måtte Cecilie og farfar ta seg opp til en snøbre som ligger i ei fjellkløft i Moskanvarre. Da fiskesekken

Knust bjørk.

Svein-O og Cecilie telter.

Iselvbrua.

Cecilie og Aslaug. God tone.

Nordkalottruta.

var fylt med is og snø, sa jenta: – *Du farfar kan ikke jeg gå opp i moskoen og se hva som er der? — Javisst kan du det.*

Da hun kom tilbake etter noen timer måtte jeg si: – *Nå har du vært et sted han farfar aldri har vært.* Det har aldri blitt avsatt tid til slike små avstikkere!

Det ble noen herlige dager her inne ved Moskanjavrre, med fiskesteking, godt vær og god stemning. Tilbaketuren gikk greit over myrene, liten myggplage for det var en lett bris som holdt plageåndene borte. Ved Rostahyttene skulle vi overnatte. Her var det folk på alle hyttene, men det ble plass til oss også. Det ble mye prat med turfolk om terrenget i dalen, og vi fortalte dem at her var det mange muligheter for små og store turopplevelser.

Videre på tilbaketuren passerte vi fjøsen på Likkamoen og bjørneskiten. Det viste seg at bjørnen hadde vært tilbake og rasert ei maurtue, men ingen fikk bjørneskrekke av den grunn. Kom til slutt tilbake til bilen på Tverelvmo, og ble invitert inn på kaffe hos ho Aslaug. Aslaug Sørensen var i mange år nøkkelutlåner for Troms Turlag. Etter at skogsbilvegen og hengebroen ved Likkamoen kom, ble det stort sett slutt på trafikken fra Tverelvmo.

Tekst: Odd Magnus Heide Hansen
Foto: Odd Magnus Heide Hansen og Svein Olaf Antonsen

Rostahyttene.

Lervann og IKKE Leirvann:

Det er blitt meg fortalt at når samene var på vandring fra Sverige til Norge og kom til Lervannet la de reinskinn i vannet. Dette for at når de vendte tilbake om høsten, hadde hårene løsnet og det var lett å skrape av skinnene. Etter at hårene var fjernet, kunne de fortsette skinnbehandlingen (F.eks. garving) til de produkter de måtte ønske å lage bl.a. lær. I dag heter vannet på kartet Riehtejävri (Det er samisk, og skal bety avhåret skinn (røytet). Som betyr at skinnene ble rensket for hår, og videre behandlet for å kunne bli brukt til klær, komme ol) Dette var sommerskinn som var ubrukelig til annet virke.

Likkafjellet betyr på samisk fjellet som aldri er i ro. Solvarmen gjør fjellsidene varme, og kvelden kjøler disse ned, derfor raser det ofte stein fra fjellsidene. Derfor er fjellet aldri i ro.

Isdalsfjellet ligger rett opp av Rostahyttene. Fjellet kalles av samene: — Fjellet der vi etterlater oss lavvostengene. For når vi kommer til Tamokdalen ligger det lagret lavvostenger der fra året før. (Det var den gang det var reinflytting ut til kysten av Troms).

Rostadalen var delt for utnyttning av fiske: Rostadalingene hadde Moskanjärvi, Tamokdalingene hadde Lervann og Signaldalingene hadde Nilsevann. Store-Rostavann hadde de til felles utlyttelse.

En moské i et fjell kan man gå inn i, men man må gå tilbake ut av moskoen. En mosko betyr at man ikke kan gå gjennom fjellet.

Ildsjelen Arnulf Sørum:

i Troms Turlags tjeneste!

Av Nina B. Cheetham

Arnulf er tilbake fra sin årlige skitur, denne gangen i Sarekområdet i Sverige. På årets tur kunne han puste ut og ta skikkelig fri uten tanke på drift, usikkerhet rundt hyttene på Tromsø fastland og andre utfordringer han har hatt i Troms Turlag gjennom 6 år som styreleder. Fjellvåkens lesere har fulgt hans tanker og engasjement gjennom den faste spalten på side to. Der har han delt bekymringer og gleder med oss og på den måten holdt oss godt orientert om sine tanker om drift og om hva som rører seg i turlaget.

Det har ikke manglet på hverken gode minner eller utfordringer, men striden rundt Trollvassbu har nok tatt aller mest tid. Saken gikk helt til Høyesterett og er enda ikke avsluttet. Man venter på endelig avgjørelse knyttet til en eventuell ekspropriasjon av området. Hans lederperiode har inneholdt det meste; brann på Nonsbu med arbeid rundt forsikring og så videre, etablering av nye hytter, og et noe krevende forhold til styret i Øvre Dividalen nasjonalpark har vært noe av det som har preget perioden. Et annet eksempel på utfordringer er alle endringene og stadig nye forutsetninger turlaget ble møtt med under korona-nedstengingen.

Da er det ikke mindre enn imponerende at ledervervet er basert på frivillig innsats. Arbeidet Arnulf har lagt ned kvalifiserer nok til minst en 50% stilling. Troms turlag har nærmere 40 hytter og 6200 medlemmer og er en svært viktig premissleverandør for friluftslivet i Troms.

Arnulf – turmannen

Arnulf dveler litt ved brannen på Nonsbu. Det var et skremmende syn som møtte han og de andre som dro opp for å se på skadene. Tanken på at hytta var full av ungdommer da brannen startet, og hvordan utfallet kunne ha blitt har satt seg i minnet. Etter brannen har det vært knyttet mye arbeid til vurderinger om man skulle bygge ny hytte eller beholde den gamle. Det er besluttet å bygge ny hytte, og det pågår i skrivende stund diskusjoner om hvor stor hytta skal være. Hensynet til reindrifta i området legger en del føringer på utfallet av dette spørsmålet. Vi gleder oss uansett til vi får en ny Nonsbu!

Det starta med Barnas turlag (BT) da egne barn var små. Arnulf så muligheten til å kombinere turer med egne barn og en frivillig innsats med å synliggjøre naturen også for andres barn. For egne barn ble turer med andre barn en viktig motivasjonsfaktor. Det ble 9 år som leder i Barnas turlag og som turleder i disse årene ble det turer og aktiviteter både sommer og vinter.

Oppstarten av Barnas turlag var et virkelig pionerarbeid i Troms turlag.

Organisasjonen var nok ikke helt klar over hvor mye ressurser som krevdes og oppstarten kunne ha vært bedre forberedt. Kontoret hadde bare en ansatt og store arrangementer krevde mye tid. Arnulf pleide å presentere Barnas turlag som «ekstremgruppa» i turlaget! Det er rart å tenke på at etableringen opplevdes som vanskelig i starten når vi i ettertid ser den betydningen og anerkjennelsen av arbeid med barn og unge har fått. Nye ressurser på kontoret er spesielt dedikert til dette arbeidet og turlaget har nå aktive grupper både for barn og ungdom.

Det ble til sammen 9 år som leder av Barnas turlag, et arbeid som krevde masse tid og som har hatt stor betydning for barna og ungdommene som har kommet etter. Arnulf må innrømme at dette arbeidet også hadde sine utfordringer som måtte løses, på samme vis som også årene som styreleder.

Jeg antyder at «nå blir det vel tid til bare å tenke på deg selv». Men neida, engasjementet stopper på ingen måte her. Styret har engasjert Arnulf til å følge opp saker han har arbeidet mye med som styreleder. Dermed fortsetter han jobben med å ferdigstille Karibu, arbeidet med ny hytte på Nonsbu og å «lande» Trollvassbusaken. Og som om ikke det var nok skal han delta i ei gruppe som skal se på tilrettelegging for tryggere vinterruter i indre Troms. Dette er et arbeid der målet er å beskrive tryggere vinterruter mellom hyttene. Slik det er nå velger mange turgrupper sommerrutene også på vinteren, og det medfører til tider stor risiko. Med på laget er også Espen Nordahl som skal legge inn kommentarer til enkelte av strekningene. Med større ferdsel, også fra grupper utenfor landsdelen,

Hurra, så glad blir Arnulf når solceller er på plass på Ringcvassbu! Foto: Ellen Marie Ingulfsvann

melder det seg et behov for mere og bedre informasjon.

Arnulf ønsker ikke en stor økning av ferdsel i våre områder. Med den økte turismen melder det seg behov for også å begrense den kommersielle bruken av hyttene på vårt hyttenett og press på naturen, spesielt for de hyttene som ligger i nasjonalparkerne. Det har derfor blant annet kommet tiltak som økte overnattings-

priser for kommersielle grupper. Nettopp hjemkommet fra Sverige har han ferskt i minne den store trafikken i Kungsleden. Skrekk og gru!

Apropos økt turisme, Arnulf er uenig med en representant for en av de store medlemsforeningene i DNT som hevder at DNT er en reiselivsbedrift. Troms turlag er først og fremst en forening for folk i Troms!

«Men Arnulf, hva har vært mest givende i disse årene?» spør jeg. Svaret kommer uten betenkningstid: «å få jobbe med en så stor gjeng med ja-mennesker! Det finnes nok av utfordringer og de kan løses. Jeg er stolt av DNT og av å være en del av det hele. Når du sitter i et møte skal du kjenne at du får påfyll og ikke at du har blitt tappet. Slik har det alltid vært å jobbe i Troms turlag»

Arnulf har passert 70 spreke år og har nettopp søkt på sin gamle stilling, riktignok en begrenset del av den! Det ble visst litt kjedelig å være pensjonist. I tillegg til oppgavene han fortsatt skal ha for Troms turlag håper han selvsagt også å få masse tid til egne turer, gjerne til indre Troms som han aldri blir lei av.

Tusen takk så langt Arnulf, du er en sann ildsjel!

Kart og kompasskurs med Balsfjord turlag

Balsfjord og Omegn turlag arrangerte kurs i bruk av kart og kompass for lagets medlemmer 24 mars. Kursholder var Bjørn Tore Nøkleby som har 20 års erfaring som friluftslivlærer og har erfaring fra lange turer på Nordkalotten og Svalbard. Han jobber for tiden på Malangen Folkehøgskole. Det var 16 deltagere med på kurset som ble holdt på Cafe Avec, Storsteinnes. Deltagerne hadde ulik erfaring og kompetanse, men kurset ble lærerikt for alle. Kurset besto av en del info og tips om skredterreng/skredfeller og mottoet «følg rygg - vær trygg» ble gjentatt. Deltagerne fikk lære å lese kart, praktisk øving med kart og kompass, samt løse kartoppgaver. Kursholder har lang erfaring og kom med mange gode og nyttige tips i kartlesing, orienteringsrutiner, kompasskurs, etc. Det ble presisert at det er viktig med mye praktisk øving selv om «turen alltid starter med å studere kartet nøye hjemme». Deltagerne fikk tips om boken til Lars Monsen; «Kart, kompass og GPS» samt nettstedet Kartmannen.no.

Tekst og foto Ann Jorun Berntsen

Refleksjoner rundt besøksforvaltning og turtips til Øvre Dividalen nasjonalpark

Av Finn Jürgens

I det siste har vi stadig oftere fått høre om utfordringene med økende besøkstall på populære steder i naturen. Når flere og flere blir bevisst på den helsefremmende effekten av friluftslivet, og når dessuten stadig flere turister fra rundt omkring i verden kommer til Norge, er det ikke egentlig noen stor overraskelse at en del turmål blir overfylt. Arbeidet med å finne løsninger for denne samfunnsflokken er fremdeles i startfasen. Hvordan en såkalt besøksforvaltning bør se ut og hvilke lover eller retningslinjer det er som vil være mest effektiv, råder det ulike syn på. Vil lokal forvaltning være mest formålstjenlig? Eller skal bruken av naturen reguleres sentralt av regjeringa? Skal man legge til rette turdestinasjoner med klopper og grusvei slik at også for eksempel rullestolbrukere når fram til målet? Og hva med turistene? Skal man innskrenke allemannsretten for personer fra utlandet slik at de ikke påfører naturen enda mer slitasje? Dette er bare noen av spørsmålene som dukker opp når man begynner å fordype seg i *Friluftsliv og besøksforvaltning* (2025). Dette er en ny bok som ble utgitt i år av samfunnsforskerne Gaute Svensson, Rune Benonisen og Arvid Viken. Boka ligger åpent tilgjengelig på nettet og den anbefales til alle som gjerne vil få noen faglige syn på utfordringene med friluftslivets popularitet. Helt sikkert har mange av dere dannet dere egne meninger om hvordan naturen bør behandles og brukes. Som regel dukker slike tanker opp når noe ikke

Starten på stien til Dividalshytta.

Utsikt fra leirplassen i nærheten av fjellet Jerta.

lenger er som det var. Som når yndlingsplassen din i skogen, stedet der du virkelig kunne finne ro fra hverdagen, plutselig blir til en gjennomfartsvei for skarer av folk som skal nå fjellet med fin utsikt ikke langt derfra. Eller når turhyttene, som tidligere nesten alltid var ledige, bugner over av folk. Eller, for å nevne en litt eklere konsekvens, når manglende toaletter ved populære turmål fører til at det ikke bare er hundebæs som blir etterlatt langs stiene.

Finne egne løsninger

De aller fleste har trolig på en eller annen måte opplevd hvordan økende besøkstall påvirker friluftslivet. Kanskje har du gått turer siden barndommen, eller kanskje er du en tidligere sofapotet som nå har fått øynene opp for friluftslivet. Uansett hva som er tilfellet – det er helt klart ingen behagelig følelse å bli til et argument i opphetede debatter, der man betegnes som en av dem som sliter ned naturen. Men til slutt går de aller færreste ut i landskapet med hensikten om å ødelegge noe. Friluftsopplevelsen er derimot målet. Ikke alle har lyst til å bli politiske aktivister, delta i møter på frivillig basis og ytre seg høyt for å argumentere for sine syn. Selvfølgelig finnes det mange som gjør det, og det bør vi sette stor pris på. Samtidig må det også være mulig at vi kan fortsette å gå tur uten å bli politisk aktiv og måtte forsvare hvorfor vi går tur akkurat der. Det bør fortsatt være mulig å bare nyte naturen i fred og la debattene og utfordringene være igjen hjemme under turen. Jeg skal nå ikke gå videre med denne diskusjonen, men bruk det gjerne som grunnlag for å reflektere over hvordan økningen av besøkende i naturen påvirker deg. Og hvis du plages av det, så finnes det alltid noen enkle løsninger som hjelper litt. For eksempel kan man prøve å gå turene tidlig på morgenen eller sent på kvelden for å unngå presset. Eller, når det gjelder lengre turer, ta ferie utenom hovedsesongen. Jeg er sikker på at du kan finne en løsning som passer til dine behov og som bidrar til at du kan nyte naturen i fred.

Turen i øvre Dividalen

Apropos naturen og fred, så er vi her i nord egentlig nokså heldige at det, til tross for de nevnte utfordringene, fremdeles finnes mange steder der det er ganske stille og folketomt. Som siste sommeren i Øvre Dividalen Nasjonalpark (Dieváidvuovddi álbmotmeahcci). Noen av dere husker

Den dype Skaktardalen i nydelig vær.

Kamp mot knottene!

Vidstrakte steinurer på vei mot Vuomahytta.

sikkert innleggene i siste nummer om kulturminnene i området. Kanskje noen fikk lyst til å legge sommerturen dit etter lesinga. Det anbefales sterkt – man slipper å ta flyet og dessuten har Indre Troms, som vi vil se, mye å by på.

Turplanene for sommeren 2024 hadde lenge blitt skjøvet fram, og det ble derfor ganske spontant da ferien plutselig var der. Et lite problem i startfasen var at turmaten jeg egentlig hadde bestilt, ble hengende fast i posten. Det forsinket turstarten om noen dager. På grunn av maten ble det først en natt i bilen i nærheten av Tromsø, nærmere bestemt Finnvik. Kveldsturen i midnattsso-la var fantastisk. Og selv om det sto et par-tre andre biler på den store parkeringsplassen hadde jeg området helt for meg selv. Neste dag begynte med en liten trimtur på andre sida av parkeringa. Og deretter meldte Posten at maten min endelig var kommet fram. Etter en kort stopp på posthuset gikk turen således videre til Hatteng. Der er en stor parkeringsplass langs E8 med toalett. Plassen egner seg bra til overnatting. Man kan gå i fjæra, spasere til Coop Prixen i Hatteng og se på en liten utstilling om andre verdenskrig som ikke ligger langt derfra. Følgelig et bra stoppested til en overnatting. Neste morgen var det imidlertid på tide å komme seg inn til Dividalen. Jeg kjørte til Frihetsli. Det er det lengste man kan kjøre inn med bil og helt innerst ligger det

Fint opphold i Altevasshytta.

en parkeringsplass. Grusveien dit ble stadig mer humpete og jeg kjørte stadig saktere. Da jeg nådde fram var det først behov for en kraftig dose med myggspray. En «must-have» på tur i starten av juli. Rundt meg krydde det av knott, og allerede før jeg hadde funnet fram sprayen hadde de klart å bite de shortskleddede beina mine til blods. Men etter at jeg hadde funnet fram våpenet, måtte de gi tapt nokså fort.

Kort tid etter var alt stappet inn i den store tursekken og jeg trasket av gårde. Veien førte gjennom løvskog, bregner og over myr. Til dels var den kloppet, men hovedsakelig en enkel sti. I starten gikk veien ganske bratt oppover, etter hvert ble det flatere og landskapet gikk over i høyfjell-enger og steinete områder. Etter noen kilometer nådde jeg Dividalshytta, som ligger fint plassert med god utsikt. Siden det var tidlig på dagen fortsatte jeg imidlertid, målet var fjellet Jerta, på foten av hvilket jeg satte opp teltet. Herfra var det flott utsikt på elva som løp i dalen nedenfor. Kvelden ble avsluttet med posemat (som smakte godt og var definitivt verdt ventetida i posten) og kryssord. Da jeg kikket ut av teltet senere på kvelden oppdaget jeg at en annen vandrer hadde slått opp teltet sitt litt lenger ned i lia. Ikke egentlig så rart at vi begge to hadde valgt dette leirstedet. Det lå nært flytende vann til drikking og man hadde fantastisk utsikt over dalen. Selv om det ikke ble en

natt i ensomhet, tenkte jeg på at dette er en fin måte å dele opplevelsene på. Vi hadde begge bare hver vår sekk, et telt og etterlot derfor få spor. Vi kunne dele på den flotte utsikten, uten at vi forstyrret hverandre.

Neste morgen var det perfekt turvær – omtrent 20 grader, litt vind, sol og enkelte skyer. Teltet ble stående på samme sted mens jeg vandret langs Rávdojohka mot Rávdojávri. Landskapet rundt den meandrende elva var lett kupert med lav kratt- og lyngvegetasjon. Innimellom var det noen små myr, der det var bra å ha vanntette tursko. Turen gikk fort – særlig siden jeg kun måtte bære en lett dagstursekk. Etter lunsj ved Rávdojávri gikk turen tilbake. For å variere litt, krysset jeg over til den andre sida av elva. Målet var å nå fjellet Stuorra Nanná, som lå nesten ved leirplassen. Der skulle jeg komme tilbake på den offisielle turstien. Resten av dagen hadde jeg nemlig hovedsakelig gått gjennom ikke-tilrettelagte områder. Under vandringa mot fjellet, var det god tid til å lytte på fuglene, se på reinsdyrflokken fra lang avstand og prøve å oppdage noen kulturminner her og der. Sistnevnte var ikke så lett – forskjellen mellom en naturlig steinformasjon og en Árran (ildsted) er ikke alltid like lett å se. Etter en god stund nådde jeg stien og fulgte den ned til vadestedet. Elva måtte jo tross alt krysses igjen. Håpet om å komme tørrskodd til andre sida brast ganske fort. Selv om det lå mange steiner i elva, nådde vannet ofte opp til knærne. Skoene ble tatt av og det ble en litt vaklete tur på glatte steiner til andre sida. Det tok litt tid, men etter en lang dag var det flott å kjøle ned føttene i det kjølige vannet. Etter den siste stigninga opp til teltet ble dagen avsluttet med ny posemat og igjen nydelig utsikt. Den samme, men annerledes likevel.

Neste morgen startet med en del regnbyger, noe som førte til at jeg tok regntøyet på meg. Veien gikk nå nedover igjen gjennom Skaktardalen. Etter hvert endret været seg

til overskyet og deretter sol. Svetten begynte å renne. Men på grunn av de mange mygene var det egentlig også ganske fint å bli skjermet fra dem med skalljakka. Veien forløp stort sett gjennom åpent terreng og lav bjørkeskog. På denne lettgåtte strekninga var det fullt mulig å beundre den dype kløfta i Skaktardalen. Den er definitivt verdt turen. Etter noen timer kom jeg ned til bilen igjen, kledde på tørre klær og flyktet inn i bilen for å unngå nye hærer av sultne knott. Deretter gikk kjøreturen videre til Heia. Der ligger det igjen en stor parkeringsplass som egner seg til en overnatting i bil og en turistbutikk. Derfra er det også mulig å klatre litt rundt i terrenget og nyte utsikten fra nærmeste topp. Selvfølgelig er man ikke i uberørt natur her. Men samtidig er det lett å overse det fine som også finnes i det nære. Fjellet rundt parkeringsplassen hadde mye å by på og jeg var helt alene der. Etter natta der på Heia gikk turen videre til Altevasshytta. Der hadde jeg reservert ei seng. Utenfor traff jeg en hyggelig gjeng som var på vei til Treriksrøysa og som allerede hadde kommet til den 49. turdagen. Imponerende. Etter en natt der jeg hadde Altevannshytta helt for meg selv, gikk turen neste dag videre til Vuomahytta. For å måtte bære litt mindre vekt, hadde jeg latt teltet ligge i bilen og skulle bare bruke de fine DNT-hyttene i området. Underveis slo jeg følge med en turgåer fra Finland som var på ultra-light-tur. Sekken hans var betydelig mindre og lettere enn min. Han sa at han hadde valgt dette området for å unngå menneskemassene som han hadde opplevd på Kungsleden året før. Her var det merkbart roligere. Sammen vandret vi gjennom steinur, store flater med små bekker og krysset gressbevokste lier. Ofte ble vi stående og beundre landskapet. Siden også været var på vår side ble vi enige om: dette er Nord-Norge på sitt beste. I seks-tida nådde vi fram til Vuomahytta. Han slo opp teltet sitt litt bort fra hytta, mens jeg gikk inn i ei

Nydelig utsikt fra fjellet bak parkeringsplassen Heia.

av hyttene. Hyttetilsynet var i hovedhytta og vi hilste på hverandre og slo av en liten prat. Neste dag gikk veien tilbake til Gaskashytta. Underveis rettet jeg opp velte T-merker og snakket med enkelte andre, internasjonale turgåere. Det var en lettgått tur og en natt alene i Gaskashytta. Det var visst et annet par som hadde tatt den andre hytta, men ingen av oss var særlig selskapsøkende på det øyeblikket. Dagen derpå gjensto bare turen ned til bilen igjen, de 13 km gikk veldig fort. Sekken ble lasset inn i bilen igjen og neste stopp var Forsvarsmuseet i Setermoen. Litt påfyll i lokalhistorie er alltid bra å ta med seg! Etter museumsbesøket gikk kjøreturen videre til Olsborg, der man kunne overnatte på privat grund for en billig penge. Her satte jeg opp teltet igjen og nøt den siste kvelden med fersk mat fra Extraen og trafikk som suste rolig forbi.

Som en liten konklusjon på turen kan det altså sies at det kan hjelpe å gjøre ting litt ukonvensjonelt for å unngå å havne i et overfylt naturområde. Som nevnt kan man endre reiseperioden, velger turmål som

Camping-lignende overnattingsmuligheter i Hatteng.

ikke er så kjente, eller sette sammen turen på en måte som ligner litt på et flikketeppe. Som denne turen her oppe, der jeg fikk se mye av Indre Troms. Og da også de stedene som man ellers gjerne kjører forbi. Under hele turen traff jeg riktig nok andre mennesker, men det var alltid på et behagelig nivå. Man kunne oppsøke selskap hvis man hadde lyst til det, samtidig som det var fullt mulig å nyte kvelden i fred for seg selv. Og selv om det denne gangen ikke ble én lang tur i strekk, ble det 1,5 uker med fantastiske naturopplevelser.

Det å prøve litt ukonvensjonelle eller «rart» sammensatte turer kan derfor virkelig være verdt det – også de kan nemlig by på flotte, fort oversette turperler og bidrar til at man lærer å kjenne nærmiljøet på en annen måte.

Har også du vært på en artig sammensatt tur eller funnet dine egne tips til hvordan man kan unngå de store menneskemassene på tur? Skriv da gjerne et lite innlegg om det og send det til oss til neste nummer. Vi tar stadig imot stoff!

Det lille miljøhjørnet

Dette er en spalte som skal handle om miljøvennlig friluftsliv for turfolk. Her vil du finne tips om hvordan man kan være enda mer miljøvennlig på tur og ha med seg en miljø- og klimavennlig tankegang inn i friluftslivet. De fleste av dere er helt sikkert over snittet interessert i dette allerede – det ligger i DNT's og turgåere sin sjel å bry seg om naturen og miljøet.

Jeg har tro på at gode vaner begynner i det små, at enkeltmenneskers handlinger utgjør en forskjell og at vi kommer lenger med å inspirere hverandre enn ved bruk av moraliserende pekefinger og besserwesser-holdninger. Vi starter med 5 enkle tips som mange av dere sikkert kjenner til fra før, men som det aldri er feil å få en påminnelse om.

1. DNT Ung og POW Norge (Protect Our Winters) sine miljøvettregler

Ungdommen er miljøgira og har laget en miljøversjon av våre kjære fjellvettregler. Fine tips som vi alle kan la oss inspirere av! Gå inn på DNT Ung sine sider for å lese dem: www.dnt.no/aktiviteter/ungdom/miljovett/

2. Låne utstyr: Lån gratis på BUA

Turbo driver gratis utlån av tur- og fritidsutstyr til Tromsøs befolkning. TURBO drives av Tromsø kommune i samarbeid med Tromsø Røde Kors. Lånetid er 1 uke, barn kan låne for hele sesongen (for eksempel ski i vinterhalvåret). Du finner Turbo i samme bygg som biblioteket, mellom biblioteket og kinoen.

3. Leie og leie ut utstyr

De siste årene har det dukket opp flere apper for utleie av alt fra fjellski til telt (til annet du har stående i boden). Selv bruker

Blåbær på Sollidalsaksla.

jeg appen Hygglo. En annen utleie-app er Pinsj. Hos begge er utstyret du leier/leier ut forsikret hvis noe skulle skje. Og så ligger det selvfølgelig mye til leie på Finn.no.

4. Sjøppelplukking på fjellet og spontane strandryddinger

Jeg blir så glad hver gang jeg ser folk på tur gjøre dette. At i stedet for å gå forbi et sjokoladepapir i naturen, fordi «det var ikke jeg som kastet det, så da er det ikke mitt ansvar», så plukker de det med seg. Jeg pleier å ha en tom pose liggende i sekken, så det blir enkelt å plukke med seg hvis man finner noe søppel på fjellet. Jeg har også noen poser liggende i bilen. Skal du sitte i fjæra og båle en kveld, kan du ta 5 minutters strandrydding i samme slengen. Folk blir stadig flinkere til dette når de er på tur. Så håper jeg trenden også sprer seg til «næra-turen» vår - grøftekanten langs veien, skogholtet ved barnehagen og så videre.

5. Så sporløs ferdsel som mulig

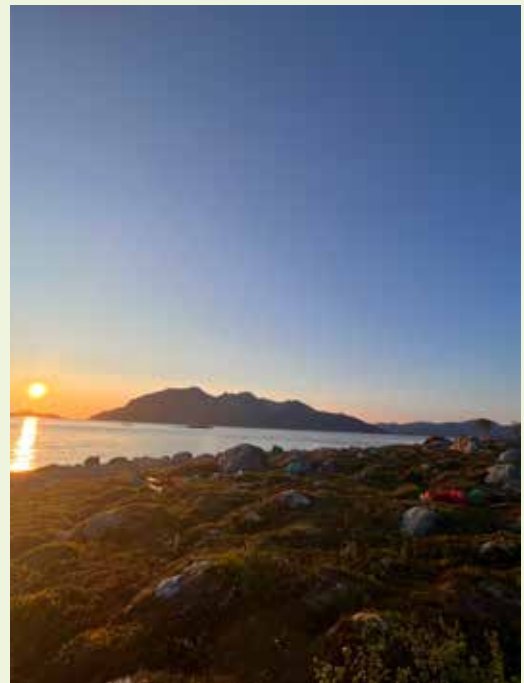
Menneskers bruk av naturen setter spor og det er et fint prinsipp å prøve å etterlate så lite spor som mulig. Se etter etablerte bål-plasser i stedet for å lage nye. Ikke lag bål på svaberg, det gir permanente brannskader på fjellet og svaberget kan sprekke av varmen. Det samme gjelder for grill. Ikke sett engangsgrill eller grill uten bein rett på fjellet. Ha med teleskop-grillpinner i sekken så ikke alle trenger å spikke pøsepinner fra trærne. I populære tur- og utfartsområder kan man tydelig se slitasje på naturen.

P.S. Hvem er det som skriver? Jeg heter Anne Cecilie Tvedten, tilflyttet søring som har bodd i Tromsø i 12 år. Jeg er turlederutdannet via DNT og har vært aktiv i Fjellsportgruppa. Jeg er lege av yrke og har et mangeårig klima- og miljøengasjement med på lasset. Jeg skriver om ting som jeg bruker god tid på å lese meg opp om, jeg har kildekritisk lesing og tar med relevante kildehenvisninger, så det ikke blir "påstandsbasert synsing". Jeg driver også en SoMe-side som heter Grønne Hverdagstips hvis du vil lese flere tips som ikke bare handler om friluftsliv. Skriv gjerne til redaksjonen hvis det er noe dere ønsker jeg skal skrive om og jeg blir alltid glad for tilbakemeldinger!

Tekst og foto: Anne Cecilie Tvedten

Høsttur på Kvaløya.

Overnattingstur i Tromvika.

Arthurgammen/ Luovdigammen

– En levning fra fortiden i Reisa nasjonalpark

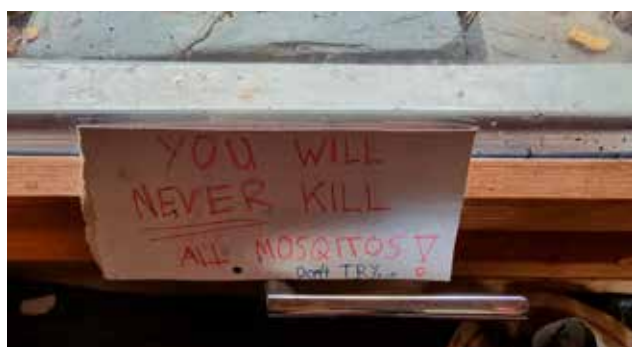
Hygge i gammen.

I fjellbjørkeskogen 500 meter over havet, seks kilometer fra Nedrefosshytta i Reisa nasjonalpark, ligger Arthurgammen – en enkel, men historisk viktig gamme med to sengeplasser. Den eies og driftes av Statskog og står som et kulturminne over en tid da fangst og matauk var en livsstil.

Historien bak Arthurgammen

Det er uvisst når den opprinnelige gammen ble satt opp for første gang. Den ligger i et område som har mange spor etter fangstaktivitet, helt tilbake til da det ble jaktet på villrein med pil og bue.

Den første personen vi kjenner til som brukte gammen aktivt og over tid, var Hubert Henriksen. Han drev med snare-

Klart budskap!

fangst av ryer i området. Etter hvert overtok den lokale fangstmannen Arthur Pedersen bruken av gammen, og den har derfor fått navnet Arthurgammen. Gammen kalles også for Luovdigammen

etter området den ligger i. Da Reisa nasjonalpark ble opprettet i 1986 ble Statskog eier av Arthurgammen, men Arthur Pedersen hadde bruksrett så lenge han levde.

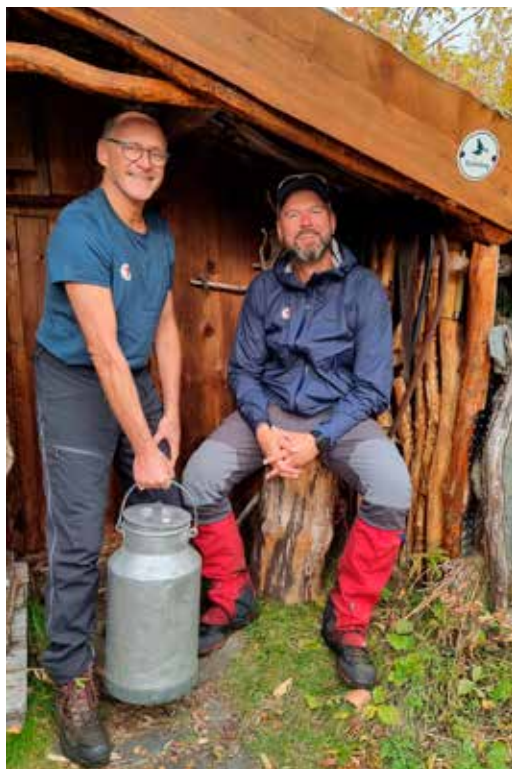
Arthurgammen har vært under kontinuerlig vedlikehold. I 1993 bygde Arthur Pedersen, i samarbeid med Statskog, det som er den nåværende strukturen. Videre vedlikeholdsarbeid har blitt gjort flere ganger i årene etter. Gammen har blitt gradvis forbedret med ny torv, bordgulv, forbedret front og forsterket rammeverket, og har fått en ny utedo. Ny vedovn og godkjent pipe er også kommet på plass.

Arthur Pedersen – villmarking og jeger

Arthur Pedersen (1915–2008) bodde i Hysingjord i Reisdalen med familie og småbruk. Så å si hver eneste vinter i hele sitt voksne liv tilbrakte han rundt to måneder i gammen, hvor han jaktet småvilt og levde et enkelt liv i pakt med naturen. To ganger om dagen sjekket han snarene for å berge fangsten unna rovdyr. Arthur hadde en helt egen teft for jakt. Med strategisk plasserte snarer kunne han fange store mengder ryer – dagsrekorden var 50 fugler, og han kunne ta med seg opptil 350 fugler hjem etter sesongen. Men det var ikke bare ryer og annet småvilt som ble høstet. Han var også kjent for å finne og plukke enorme mengder med multer. I 1994 ble han kåret til Årets villmarking av bladet Nordlys.

Dagene i gammen var preget av faste rutiner: Sjekke og lage nye snarer, hente vann, skaffe brensel, lage mat, lese, og lytte til radio eller lyden av rovfugler i skumringen. Arthur trivdes alene og verdsatte friheten i naturen. Han beskrev det gode liv med ordene: «De fattige har det godt; de tjener lite og lever flott» (VG).

Har du lyst å lese mer om Arthur og hans villmarksliv, er det flere artikler om han i aviser fra 1990-tallet. På Nasjonalbibliotekets nettbibliotek kan du lese Framtid i Nord (21. februar 1998 og Nordlys (4. juni og 6. juni 1994).

Vannhenting må til.

En gamle med kulturhistorisk betydning

Arthurgammen står som et symbol på et liv nært naturen og er et viktig kulturminne i Reisa nasjonalpark. Det finnes også en gammel tuft på vestsiden av stien ved Luovddiidelva, som sannsynligvis er bygget etter samisk byggeskikk. Historien om Arthur og gammen hans gir et innblikk i en svunnen tid og minner oss om verdien av fangsttradisjoner og livet i villmarken.

Vil du lese mer om kulturminner i verneområdene i Reisa? Sametingets rapport «Kulturminner_ReisaNP_Sametinget.pdf» er tilgjengelig på hjemmesidene til Reisa nasjonalparkstyret.

Artikkelen er basert på en presentasjon av Bodil Bråstad på Nord-Troms turlags medlemsmøte 24. februar 2025 på Storslett.

Av Lene Johanne Ottesen

Fiksekveld med Senja Turlag

Turutvalget i Senja Turlag har det siste året prøvd ut ulike aktiviteter for å motivere flere til å være aktive ute. Vi ønsker å senke terskelen for å komme i gang, og kanskje prøve ut nye turaktiviteter. Vi har planer om både kajakkture, klatring, kurs i kart og kompass og fiksekvelder. Vi ønsker å legge til rette for at folk kan prøve ut aktiviteter i trygge rammer, uten at det skal koste så mye. I fjor holdt vi egenandelen lav takket være midler fra Samfunnsløftet, og satser på det samme i år.

Fikserne på bildet er f.v: Camilla Lorentzen fra Senja Turlag, Berit Nymo og Nomi Nilssen fra Finnsnes Husflidslag, Arne Harald Steilbu fra Senja Ski, Veronika Møller fra Senja Turlag.

Vi har lenge hatt lyst til å arrangere en fiksekveld, der man kan lære om hvordan man tar vare på, og reparerer turutstyr. Vi ønsker å inspirere folk til å ta vare på det utstyret de har i stedet for å kaste og kjøpe nytt. Vi tok kontakt med Finnsnes Husflidslag og Senja Idrettsråd/Senja Ski og fikk de med på laget. I arrangementet inviterte vi folk til å melde inn hva de trengte veiledning til å reparere, og ta med eventuelt ny glidelås, knapper eller lignende de ville skifte ut. Slik kunne vi forberede oss på hva slags utstyr vi ville trenge.

25. mars gikk arrangementet av stabelen, med 12 deltakere og 6 hjelpere. Vi møttes i Husflidslagets lokaler til kaffe og prat, før vi delte oss mellom de som ville lære om ski, og de som ville reparere turklær.

Skigjengen fikk grundig og nyttig veiledning fra Rene Hillestad i Senja Idrettsråd, om hvordan rense, reparere riper og få god glid på skiene.

Sy glidelås.

Alle dro derfra med superglid på skiene vi hadde med, og kunnskap til å selv ta vare på de for ettertiden.

Sygjengen fikk veiledning til skifte av glidelås, lapping av hull, og andre småreparasjoner.

Vi var så ivrige at vi holdt på lengre enn planlagt, og var enige om at dette burde gjentas. Gjerne at man får til fiksekvelder til ulike årstider, med fokus på utstyr man bruker da. Dette er absolutt noe vi anbefaler andre turlag å prøve.

Tekst og foto Veronika Møller

Skiprepp.

Kaffe og fiks.

DNT ung

– nå også i Longyearbyen!

I full fart!

DNT ung Troms startet opp en helt ny turgruppe for ungdom i Longyearbyen på nyåret, etter initiativ fra to lokale ungdommer fra Friluftsfag ved Longyearbyen videregående skole. De turglade ungdommene har tidligere vært engasjert i DNT ung før de flyttet til det høye nord og har DNT turlederutdanning, samt bæretillatelse for våpen, noe som er en forutsetning for å lede aktivitet på Svalbard. I tillegg har vi fått til et godt samarbeid med lokale ressurser innen reiseliv, universitet og skredkompetanse, for lengere turer og aktiviteter som foregår utenfor bysonen hvor ekstra erfaring er nødvendig.

Men – tross alt dette, er det ikke farlig å sende ungdom på tur i Arktis, hvor det bor

flere isbjørn enn mennesker?

Bør ikke folk som bor der vite bedre og holde seg trygge innomhus?

Det må da være alt for kaldt for unge mennesker å dra på tur i en by hvor vinteren er lang og mørk og gradestokken har en lei tendens til å bikke 30 blå?

Det er ikke rart å stille seg slike spørsmål om en aldri har tilbragt lengre tid i et av verdens største villmarksområder, hvor naturen er rå og farene mange.

Det er helt klart at aktiviteter som gjennomføres på 78 grader nord stiller høye krav til nøye planlegging og gode risikovurderinger i forkant. Dette er våre erfarne turledere heldigvis godt drillet på. Også unge turledere som har gjennomført DNT`s turlederstige til topps. Også i Longyearbyen.

For de som bor her er vel innforstått med

farer som kan oppstå, både innenfor bysonen og utenfor isbjørnskiltene. Frostskafer, skred og isbjørn, for å nevne noe.

Faren for isbjørn er høyst reell og noe en er nødt til å lære seg og alltid ta forbehold om når man beveger seg utendørs. Spesielt utenfor de kjente isbjørnskiltene i kanten av sentrum. Dette er de gode på.

Dette er en naturlig del av å skulle oppholde seg utendørs, for de som bor der og liker å oppholde seg utenfor hjemmets trygge vegger. Få lokalsamfunn kan skilte med flere friluftsinteresserte samlet på ett sted. Dette gjenspeiler seg også hos byens barn og unge. Å få bedrive friluftsliv på Svalbard betyr mye for mange og bidrar til økt bolyst og trivsel. Mange voksne tar med hele sin familie og flytter til Longyearbyen for å leve ut sin drøm om et år eller ti på Svalbard. I disse familiene er det ofte barn og ungdom, som må flytte fra sine venner og starte helt på nytt på et fremmed sted og få nye venner.

Et kaldt sted, med lang vinter og 6 måneder stummende mørke. De har ikke selv valgt dette livet. Derfor er det ekstra riktig – og viktig å kunne gi et tilbud i friluftsliv også for ungdom i Longyearbyen. Små treffpunkt ute og innendørs, hvor de kan møtes og delta på lavterskelaktivitet og turer sammen i regi av en lokal turgruppe. Vi er svært fornøyde med å kunne gi et slikt tilbud også til ungdom i Longyearbyen.

En avtale om lån av turutstyr for deltakere som måtte mangle dette er på plass, takket være et godt samarbeid med Longyearbyen skole og lærer i friluftslivsfag som stiller sitt rikholdige utstyrslager til disposisjon for turgruppa.

Dette gjør at deltakere uten eget utstyr også kan få delta på miljøvennlige og spennende aktiviteter i regi av DNT ung. Økonomi skal heller ikke være til hinder, så alle aktivitetene er gratis å delta på.

Vi ønsker å takke sysselmesteren på Svalbard og miljøvern avdelingen på Skjæringa for hjelp og råd før oppstart. En

Kos med valp.

På besøk i hundegården.

stor takk også til våre driftige flinke unge turledere i Longyearbyen, som allerede har vært med på å planlegge og arrangere flotte aktiviteter, som ettermiddagstreff på Skøytebanen, grill og spillkvelder, hundekjøring og skredkurs for ungdom.

Lykke til videre!

Tekst: Merethe Stiberg
Aktivitetskoordinator for Troms Turlag (og forhenværende svalbardianer!) Foto: Filip Lindberg, DNT ung Longyearbyen og Merethe Stiberg

På tur til Trollvassbu.

I år igjen ble det tur til Trollvassbu med Barnas Turlag Tromsø og våre erfarne turledere og initiativtakere, Richard Fjellaksel og Ole Jacob S. Nilsen.

Barnas Turlag Tromsø

*på april-tur
til Trollvassbu*

En herlig sulten gjeng.

Denne turen er nesten blitt som tradisjon å regne og er svært populær!

Grappa fikk en nydelig start på turen, i strålende solskinn tråkket store og små av gårde, noen fortere enn andre, ivrige på å komme fram til hytta.

Vel framme var det lek ute og inne, før deilig taco-middag og dessert ble servert. Noen overnattet i selvbygd snøhule, andre i telt og noen sov inne i hytta. Søndag våknet gjengen opp til tett snøvær, vind og litt dårlig sikt, men det stoppet ikke barna fra å være ute og nyte også denne dagen.

For en herlig gjeng! Takk for turen!

Turhilsen fra,

Merethe Stiberg

Aktivitetskoordinator, Troms Turlag/DNT

Foto: Richard Fjellaksel

Hvitt landskap.

Væromslag.

Foto 5: Sov godt

Hjem i snøværet!

Smånytt

DNT ung Intro - Troms Turlag nye turgruppe for ungdom!

I 2025 startet vi opp en helt ny gruppe for ungdom i alderen 13-17 år, ved navn DNT ung Intro. Målgruppa er ungdomsskoleelever og vi har allerede hatt med en herlig gjeng på forskjellige spennende aktiviteter som buldring, hundekjøring og bålkos.

Vi har fortsatt plass til mange flere! De som ønsker du å være med på kjekke aktiviteter sammen med ungdom på samme alder kan følge DNT ung Troms sin facebookside i tillegg til Troms Turlag sine nettsider for påmelding og informasjon rundt kommende aktiviteter.

Vi ønsker at ungdommene selv skal få være med på å planlegge aktiviteter de har lyst til å delta på. Kanskje har du gode innspill til hva dette kan være?

Send gjerne en e-post til aktivitetskoordinator på: merethe.stiberg@dnt.no

Ungdom i sving på buldreterminalen!

Foto forside: Tiriltungetid. Ellen Marie Ingulfsvann

Vi ønsker alle velkommen innom Turlagskontoret til en hyggelig prat

- Neste nummer** av Fjellvåken kommer med Fjell og Vidde nr. 1, cirka 1. februar. Stoff mottas fortløpende og innen 1. okt.
- I redaksjonen** Finn Jürgens, Ellen Marie Ingulfsvann og Nina Cheetham
- ◇ E-post: troms@dnt.no
 - ◇ Hjemmeside: www.troms.dnt.no
 - ◇ Nå er vi også på Facebook. Troms Turlag - DNT.
 - ◇ Redaksjonen i Fjellvåken ønsker stoff fra Turlagets medlemmer. Manus kan sendes til Turlagets adresse.
 - ◇ Adresseendring meldes direkte til Turlagskontoret.

